

Vooraf

Dossier, what's in the name?

Op het eerste gezicht lijkt dit een gewoon themanummer over beeldtaal. Maar er is meer. Bij dit VONK-nummer hoort een videoband waarop de beeldfragmenten staan die bij drie artikels horen, vandaar **dossier**. Deze band wordt uitgeleend aan geïnteresseerde VON-leden. De uitleenmodaliteiten vindt u elders in dit nummer.

Walter De Hert: Don Quichote en Rambo: het woord vermoord of het beeld gekeeld?

Walter De Hert leidt dit VONK-dossier over beeldtaal in met "een pleidooi voor het staakt-het-vuren in de loopgravenoorlog tussen woord- en beeldcultuur". Zijn bedoeling hierbij is niet de discussie tussen voor- en tegenstanders te beslechten. Wel draagt hij een aantal argumenten aan om in het onderwijs meer aandacht te besteden aan het beeldmedium. Een goede beeldopvoeding bestaat erin dat de leerlingen de beeldtaal leren kennen en een selectief en kritisch kijkgedrag verwerven.

Albert du Mont: De integratie van het medium video in de moedertaalles.

Sommige leraren Nederlands lijken nog niet zo overtuigd van de didactische mogelijkheden van het medium video. Met twee voorbeelden uit de klaspraktijk concretiseert Albert du Mont zijn visie over het zinvol integreren van video in de Nederlandse les. Hij opteert daarbij voor korte beeldsequenties en het taakgericht verwerken ervan a.d.h.v. gerichte kijk- en luisteropdrachten. In het eerste voorbeeld (Het Sacrament) wordt het medium gebruikt als pre-activiteit in een lessenreeks leesstrategieën/literatuur. Bij het tweede voorbeeld gaat het om een lessenreeks rond taalvariatie (Ivan Heylen op zoek naar taal). Al het beeldmateriaal is beschikbaar op de videoband die bij dit dossier hoort.

Jef Pepermans: De animatiefilm als verhaal.

Volgens Jef Pepermans is beeldopvoeding broodnodig: de leerlingen moeten de taal van het beeld leren lezen, ze moeten m.a.w. 'beeld-leesvaardig' worden. Op die manier worden ze ook weerbaar tegenover de druk van de massamedia in onze samenleving. Aan de hand van *Sirene*, een korte animatiefilm van Raoul Servais toont hij aan hoe de film zinvol kan worden ingeschakeld in het literatuuronderwijs. Op basis van een gedetailleerd scenario stelt hij een uitgebreide reeks kijk- en verwerkingsopdrachten voor. De beeldband van *Sirene* is beschikbaar bij de Dienst Audiovisuele Media van het Ministerie van Onderwijs.

Jos Thijssens: Nooit gezien! Kijken, een taalvaardigheid.

Het beeld is een vorm van taal, dus moet 'beeldtaalbeschouwing' een plaats krijgen in de moedertaallessen, is de stelling van Jos Thijssens. Het hoofddoel moet zijn dat de leerlingen een 'volwassen' kijkhouding verwerven. Concreet biedt hij een hele reeks opdrachten aan om de leerlingen van het lager secundair onderwijs bewust te maken van en te trainen in de verschillende kijkspecten en -vaardigheden, en zo te komen tot een beter beeldbegrip en tot beeldbeoordeling. Het gaat daarbij zowel om prentlezen als om filmkijken.

Jenny Van Hoey: Theatertaal.

De studie van de dramatiek bestaat uit twee luiken: de studie van de tekst en van de opvoering. Vroeger was het in het moedertaalonderwijs vaak louter en alleen te doen om de dramatekst. Jenny Van Hoey wijst op de noodzaak om ook aandacht te besteden aan de visuele en auditieve signalen die met de opvoering gepaard gaan. Ze stelt een werkwijze in vier fasen voor om theater te leren kijken en begrijpen: de signalen worden waargenomen, beschreven, geïnterpreteerd en geëvalueerd. Aan de hand van vier beeldfragmenten uit *Romeo en Julia* (KVS/Dirk Tanghe) licht ze een aantal aandachtspunten toe. Het beeldmateriaal is gemonteerd op de videoband bij dit VONK-dossier.

Jan Verachtert: Het televisie-journaal.

Leerlingen moeten zich ervan bewust worden dat het televisie-journaal een produkt is dat gemaakt wordt door bepaalde mensen, en dat het dus niet 'de' maar 'een' werkelijkheid toont. Die doelstelling kan volgens Jan Verachtert bereikt worden via een kritische analyse van het journaal. Hij maakt hiervoor gebruik van een vragenlijst die dieper ingaat op het begrip 'nieuws', de nieuwsmakers en -consumenten, de structuur en de vormgeving van het journaal.

Walter De Hert: Beknopte bibliografie.

GROF GESCHUD: Rita Rymenans: Op zoek naar... de rechten van Romeo en Julia.

SPIEKERSKORNER:

Danny Vandeputte: Wait until Spring, Bandini.

Jenny Van Hoey: Een videoproduktie maken met leerlingen. (De produktie zelf staat op de videoband bij dit VONK-dossier.)

INGEBOEKT: Brieven voor het bedrijfsleven. (Recensent: Marie-Anne Baert)

T U S S E N D O O R

Televisie en video in het onderwijs

Vanaf het begin van het schooljaar 1990-91 zal er in *Mediafilm, Tijdschrift voor filmcultuur en filmkunst* een reeks artikels verschijnen over het gebruik van televisie en video in het onderwijs.

Mediafilm is een tweemaandijks tijdschrift met als doel te informeren, documenteren, oriënteren, analyseren en reflecteren.

Het tijdschrift wordt uitgegeven door Acco-Leuven/Amersfoort in een produktie van de Pedagogische Dienst voor Filmcultuur/Brussel (v.z.w. Cedocfilm).

Meer inlichtingen: Haachtsesteenweg 35, 1030 Brussel.

